

Základní škola a Střední škola CREDO, o.p.s.
Mozartova 43, 779 00 Olomouc
Tel.: 585 425 781
e-mail: credo_ops@cmail.cz

**DODATKY KE
ŠKOLNÍMU VZDĚLÁVACÍMU PROGRAMU
PRO OBOR VZDĚLÁNÍ
ZÁKLADNÍ ŠKOLA SPECIÁLNÍ**

č. j. ZŠ a SŠ spec. CRE/080/2010

Dodatky jsou nedílnou součástí ŠVP

Dodatek č. 1

K 1. 2. 2011 došlo ke změně koordinátora ŠVP. Novým koordinátorem je Bc. Martina Malá

Dodatek č. 2

K 1. 9. 2011 došlo k přesunu obsahu vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví ze vzdělávacího oboru Tělesná výchova do vzdělávacího oboru Věcné učení. Z této změny vyplívá i změna počtu hodin v učebním pánu v 9. a 10. ročníku.

Učební plán – 2. stupeň ZŠ speciální, 7. - 10. ročník

Celkem povinně hodin			27	28	29	30
Vzdělávací oblasti	Celkem hodin	Vzdělávací obory	7.roč.	8.roč.	9.roč.	10.roč.
Jazyk a jazyková komunikace	23+5	Čtení (Čt)	4+1	4+1	4+1	4+1
		Psaní (Ps)	1+1	2	2	2
Matematika a její aplikace	12+3	Počty (Po)	3+1	3+1	3	3+1
Informační a komunikační technologie	4	Práce s počítačem (Pp)	1	1	1	1
Člověk a příroda	22	Věcné učení (Vu)	5	5	6	6
Člověk a společnost						
Umění a kultura	4	Hudební výchova (Hv)	1	1	1	1
Člověk a zdraví	12+3	Tělesná výchova (Tv)	3	3+1	3+1	3+1
Člověk a svět práce	26	Pracovní a výtvarná výchova (Pvv)	6	6	7	7
Průřezová témata		Osobnostní a sociální výchova	+	+	+	+
		Multikulturní výchova	+	+	+	+
		Enviromentální výchova	+	+	+	+
Disponibilní časová dotace	11		3	3	2	3

Povinná časová dotace 114 hodin

Vzdělávací oblasti: Člověk a příroda, Člověk a společnost
Vzdělávací obor: Věcné učení
2. stupeň ZŠ speciální (7. -10. roč.)

Učivo	Očekávané výstupy Žák by měl:	Průřezová témata
<p>Shrnutí poznatků o rodině, složení rodiny, členové rodiny, Škola, vztahy ve škole, práva a povinnosti žáků. Mezilidské vztahy, pravidla chování; mezilidská komunikace; úcta k člověku</p> <p>Rozlišit projevy nevhodného chování, projevy rasismu, šikany. Skryté formy násilí, zneužívání, šikana...</p> <p>Významné regionální památky a osobnosti, místní zvyky a obyčeje.</p> <p>Základní informace o životě v pravěku, významné historické postavy našich dějin.</p> <p>Světové války a jejich důsledky.</p> <p>Vznik československého státu, první prezident T. G. Masaryk, vznik ČR, vstup ČR do EU.</p> <p>Prezident, státní orgány, symboly.</p> <p>Lidská práva a práva dítěte, týrané a zneužívané děti; šikana. Práva a povinnosti občana, jeho právní dokumenty, trestná činnost a postihy.</p> <p>ČR v EU.</p>	<p>Mít přehled o základních otázkách rodinného života.</p> <p>Respektovat a uplatňovat pravidla společenského soužití, vhodná komunikace v různých situacích. Znat hodnoty přátelství, být ohleduplný.</p> <p>Mít přiměřenou reakci na nevhodné chování, vědět o nebezpečí rasismu, projevech vandalismu; odmítavý postoj ke všem formám brutality a násilí.</p> <p>Vědět o význačných osobnostech českých dějin.</p> <p>Poznat rozdíly ve způsobu života v pravěku a v současnosti.</p> <p>Mít představu o významných událostech v historii naší země.</p> <p>Mít základní poznatky o vzniku českého státu.</p> <p>Znat symboly našeho státu a jeho hlavní představitele.</p> <p>Vědět o základních právech a povinnostech občanů; uvědomovat si rizika a důsledky protiprávního jednání; být</p>	<p>OSV, MV, EV</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák by měl:	Průřezová témata
<p>Práva a povinnosti žáků, vztahy mezi lidmi, lidská práce, zaměstnání rodičů, různé profese.</p> <p>Právo na vzdělání, význam přípravy na povolání, odměna za práci, nezaměstnanost. Peníze a jejich funkce, hospodaření s penězi. Systém zdravotní a sociální péče; orgány a instituce zdravotní a sociální péče; pomáhající organizace.</p> <p>Možnosti trávení volného času, aktivní, pasivní; nevhodné využívání volného času; nebezpečí drog a sociálně patologických jevů.</p> <p>Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života; chování a jednání při nebezpečí. Důležitá telefonní čísla – 150, 155, 158...</p> <p>Informace o základních fyzikálních vlastnostech látek. Přeměny skupenství – tání, tuhnutí, teplota varu.</p> <p>Druhy energie, využití elektrické a jaderné energie. Využití jednoduchých strojů v praxi, elektrické spotřebiče a bezpečná manipulace s nimi.</p> <p>Zdroje zvuku; hudební nástroje, škodlivost nadměrného hluku. Zdroje světla, využití zrcadel.</p>	<p>Mít úctu ke každé práci, tolerovat zvláštnosti a názory minoritních skupin ve společnosti.</p> <p>Požádat o radu při vyřizování osobních záležitostí. Využívat, v případě potřeby, služeb pomáhajících organizací. Vědět o možnostech sociální péče o potřebné občany.</p> <p>Znát význam odpočinku a vhodného trávení volného času; rozeznat sociálně patologické jevy.</p> <p>Mít osvojeny dovednosti nutné při mimořádných situacích, živelných pohromách a ohrožení života; použít důležitá telefonní čísla v případě potřeby, řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech.</p> <p>Rozpoznat jednotlivá skupenství.</p> <p>Být informován o zdrojích elektrického proudu, znát zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji.</p> <p>Rozpoznat zdroje tepla, světla, hluku; vědět o škodlivém vlivu hluku na člověka, životní prostředí.</p>	<p>OSV, MV, EV</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák by měl:	Průřezová témata
<p>Pohyby těles, pohyb a klid; základní informace o pohybech Země.</p> <p>Informace o hustotě a rozpustnosti látek. Vliv teploty a míchání na rychlost rozpouštění.</p> <p>Voda – význam vody v přírodě, čistota vody. Kyslík – jedna ze složek vzduchu; čistota ovzduší, smog.</p> <p>Ropa, uhlí, zemní plyn – základní vlastnosti a význam. Bílkoviny, tuky, sacharidy, vitamíny – zdroje, význam pro zdravý život člověka. Cement, vápno, sádra – využití v praxi. Plasty, použití, likvidace. Nebezpečné a hořlavé látky, správné zacházení; první pomoc při popálení, poleptání. Označování a symboly nebezpečných látek.</p> <p>Léčiva a návykové látky. Zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek.</p> <p>Funkce rostlin, základní stavba, význam částí rostlin; poznání a význam běžných druhů rostlin; hospodářské; chráněné rostliny; léčivé rostliny; plody jedovatých rostlin. Houby, základní druhy.</p>	<p>Poznat, zda je těleso v pohybu či klidu; seznámit se s pohyby Země a jejich důsledky – střídání dne a noci, ročních období.</p> <p>Rozlišit základní vlastnosti látek – rozpustné, nerozpustné.</p> <p>Rozlišovat druhy vody – pitná, užitková, odpadní; vědět o kyslíku jako složce vzduchu – nezbytnost pro život; vědět o znečišťování vody a vzduchu – továrny, auta.</p> <p>Mít informace o práci s nebezpečnými látkami, poznat podle etikety chemické a nebezpečné látky, zásady bezpečné práce s nimi, zejména v domácnosti.</p> <p>Získat základní vědomosti o léčivech a návykových látkách; vědět o souvislostech mezi konzumací návykových látek a poškozováním zdraví.</p> <p>Mít základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období.</p> <p>Znát význam hospodářských plodin, jejich pěstování; znát vybrané zástupce rostlin; péče o rostliny během roku.</p>	<p>OSV, MV, EV</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák by měl:	Průřezová témata
<p>Živočichové – základní druhy podle místa, kde žijí (vody, vzduch, země); význam a ochrana živočichů; hospodářsky významné druhy; ohrožené druhy.</p> <p>Ochrana přírody a životního prostředí; chráněná území; praktické poznávání přírody.</p> <p>Stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla.</p> <p>Vztahy a soužití v prostředí rodiny, školy, vrstevnické skupiny; dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, bezpečné prostředí ve škole. Správná životospráva, spánek, odpočinek</p> <p>Výživa a zdraví, zásady zdravého stravování.</p> <p>Základy sexuální výchovy, rozdíly mezi dívkou a chlapcem. Dětství, puberta, dospívání; tělesné změny, sexuální vztahy, antikoncepce; ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami, pohlavní nemoci, riziko zneužívání, služby odborné pomoci. Pravidla osobní a intimní hygieny; otužování; význam pohybu.</p>	<p>Znát vybrané zástupce živočichů; význam hospodářských zvířat; péče o zvířata během roku</p> <p>Znát význam lesa, společenství stromů, rostlin a hub – znát nejběžnější jedlé a jedovaté houby; vědět o ochraně přírody; dodržovat pravidla bezpečného chování v přírodě; vědět, které činnosti pomáhají a škodí životnímu prostředí.</p> <p>Znát jednotlivé části lidského těla a umět je pojmenovat, základní životní funkce.</p> <p>Chápat základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím; respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků; umět popsat své zdravotní problémy a potíže respektovat pokyny dospělé osoby a lékaře.</p> <p>Znát správné stravovací návyky, v rámci svých možností dodržovat a uplatňovat zásady správné výživy.</p> <p>Uplatňovat způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích, vědět, kde hledat pomoc.</p>	<p>OSV, MV, EV</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák by měl:	Průřezová témata
<p>Mapa, význam, orientace na mapě podle barev; pojmy – hranice, sousední státy; světadíly, moře, pohoří, státy EU.</p> <p>Česká republika, zeměpisná poloha, členitost.</p> <p>Přírodní zvláštnosti místa, kde žiji.</p> <p>Druhy dopravy, význam a přednosti jednotlivých druhů dopravy.</p>	<p>Znát orientaci na mapě podle barev, rozlišit hory, nížiny, vodstvo.</p> <p>Najít ČR na mapě, její sousední státy, pojem státní hranice.</p> <p>Vyhledat na mapě ČR kraj podle bydliště; orientovat se na mapě města podle významných bodů.</p> <p>Mít informace o druzích a způsobech dopravy v regionu, po ČR, do zahraničí.</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vzdělávací obor: Tělesná výchova
2.stupeň ZŠ speciální, 7. - 10. ročník

Učivo	Očekávané výstupy Žák by měl:	Průřezová témata
<p>Význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, pohybové aktivity. Kondiční cvičení pro rozvoj rychlostních, vytrvalostních, silových a koordinačních schopností; cvičení ke správnému držení těla a jiná zdravotně zaměřená cvičení.</p> <p>Rituál pro začátek a konec osvojované činnosti; základní organizační činnosti v TV; smluvené signály a povely.</p> <p>Zdravotně zaměřené činnosti; správné držení těla, průpravná, koordinační, kompenzační, relaxační, psychomotorická, dechová a jiná zdravotně zaměřená cvičení.</p> <p>Organizace a bezpečnost při pohybových činnostech v různém prostředí; vhodný oděv a obuv ve specifickém prostředí.</p> <p>Pohybové hry s různým zaměřením, pohybové hry s netradičními pomůckami. Základy sportovních her, průpravné hry; pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností a her; zásady sportovního jednání a chování, fair play; sportovní hry s upravenými pravidly (boccia, polybat).</p> <p>Motivační, napodobivé hry. Gymnastika - cvičení s náčiním a na vybraném nářadí. Rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmičkým doprovodem.</p>	<p>Usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o zdokonalování základních lokomocí a pohybových dovedností.</p> <p>Cíleně se připravit na pohybovou činnost a její ukončení.</p> <p>Využívat základní kompenzační a relaxační techniky.</p> <p>Uplatňovat bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu, znát zásady ošetření drobných poranění, umět požádat o pomoc.</p> <p>Zvládat v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a využívat je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech.</p> <p>Snažit se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti.</p>	<p>OSV, EV, MV</p>

Učivo	Očekávané výstupy Žák by měl:	Průřezová témata
<p>Atletika - různé varianty chůze / lokomoce na vozíku, běhy / jízda na vozíku na krátké vzdálenosti, motivovaný vytrvalostní běh /jízda na vozíku (dle individuálních schopností žáků), skok do dálky z místa / jízda na jeden záběr, hod míčkem, hod granátem.</p> <p>Turistika a pobyt v přírodě. Pobyt v zimní přírodě – hry na sněhu, základní techniky pohybu a jízdy na bobech. Historie a současnost sportu, významné sportovní soutěže. Pravidla osvojovaných pohybových činností, základní pravidla her.</p> <p>Komunikace v TV, smluvené povely, signály, gesta, základy odborné terminologie, vzájemná komunikace při osvojovaných pohybových činnostech.</p> <p>Měření a posuzování pohybových dovedností dle individuálních možností a schopností žáků.</p> <p>Činnosti podporující korekce zdravotních oslabení. Speciální cvičení. Všestranně rozvíjející pohybové činnosti.</p>	<p>Dodržovat dohodnutou spolupráci v družstvu při kolektivních hrách.</p> <p>Sledovat určené prvky pohybové činnosti a výkony.</p> <p>Mít odpovídající vytrvalost při korekci svého zdravotního oslabení. Zařazovat do svého pohybového režimu speciální kompenzační cvičení s dopomocí a snažit se o co nejlepší provedení cviků.</p>	<p>OSV, EV, MV</p>

Dodatek č. 3

Předměty speciálně pedagogické péče.

V základní škole speciální jsou vzdělávání žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Jedná se o žáky se středně těžkým mentálním postižením, těžkým mentálním postižením a o žáky

s kombinací postižení (mentální postižení a další zdravotní postižení – tělesné, sluchové, těžší vady řeči, autismus).

Během výchovně vzdělávacího procesu je nutné vycházet z individuálních potřeb a možností žáků. Proto celým vyučováním prolínají předměty speciálně pedagogické péče, jsou uplatňovány alternativní metody výuky, které usnadňují rozvíjení rozumových schopností, orientačních dovedností, zlepšování sociální komunikace, sebeobslužných činností a dalších dovedností, které jsou předpokladem pro začlenění do společnosti v co nejvyšší možné míře. Vzhledem k druhu postižení žáků se jedná o tyto předměty speciálně pedagogické péče:

- rozvíjení komunikačních dovedností
- somatopedická péče
- surdopedická péče
- canisterapie

Rozvíjení komunikačních dovedností

Rozvíjení komunikačních dovedností je nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu pro většinu žáků základní školy speciální. U žáků se středním a těžkým stupněm mentálního postižení je prioritou rozvíjení obsahové stránky řeči.

Cílem je rozvíjet mluvní projev žáků v rámci sociální upotřebitelnosti s ohledem na individuální možnosti každého žáka.

Zaměřujeme se na:

- rozvíjení porozumění řeči, rozvíjení aktivní a pasivní slovní zásoby, schopnosti tvořit věty, odpovědět na otázku, porozumění jednoduchým slovním pokynům, adekvátně reagovat v různých sociálních situacích
- nácvik a zvládnání modelových sociálních a komunikačních situací
- zásady správné komunikace
- u nemluvicích žáků rozvíjet alternativní a augmentativní komunikaci (VOKS, používání fotografií, obrázků)
- na podporu polykání a eliminování nadměrné salivace

Somatopedická péče

Do somatopedické péče jsou zařazováni žáci s trvalými odchylkami tělesného vývoje, tělesné stavby a zdravotního stavu. Jedná se především o žáky s různými formami DMO, s vrozenými nebo získanými vadami pohybového aparátu, smyslovými vadami, nervovými a neuropsychickými chorobami.

Péče vychází z odborné lékařské diagnózy a doporučení lékaře. Je realizována v předmětu Zdravotní tělesná výchova dle specifických potřeb každého žáka.

Cílem je:

- odstranit či zmírnit důsledky zdravotního oslabení
- protáhnout a posílit jednotlivé svalové skupiny, uvolnit svalový tonus
- pozitivně ovlivnit vadné držení těla a hybné stereotypy; upevnit správné držení těla a vytvořit správné pohybové návyky
- zlepšit svalovou sílu, rychlost, obratnost, vytrvalost a rovnováhu

- rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- osvojit používání kompenzačních pomůcek
- zvládat podle pokynů nebo s dopomocí přípravu na pohybovou činnost
- reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti
- zlepšovat tělesnou zdatnost a celkový pohybový projev

Zařazujeme dle druhu postižení:

- uvolňovací cvičení
- pasivní protahování zkrácených svalových skupin; aktivní protahování svalů s tendencí zkracování
- posilování ochablých svalových skupin
- fyziologické nastavení pohybového aparátu polohováním
- stimulace pohybu v prostoru – nácvik chůze s dopomocí, s oporou, samostatný pohyb
- rovnovážná a koordinační cvičení
- cvičení rytmická, taneční, dechová, relaxační
- cvičení s náčiním a na náradí
- alternativní pohybové programy: metoda Veroniky Shernborn, míčkování, synergická reflexní terapie (SRT)

Surdopedická péče

Surdopedická péče je zařazena mezi předměty speciálně pedagogické péče a je nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu. V současné době je v ZŠ speciální pouze jeden žák s těžkou mentální retardací v kombinaci s těžkou sluchovou vadou.

Cílem je rozvíjení komunikace v rámci sociální upotřebitelnosti s ohledem na individuální možnosti žáka.

Zaměřujeme se na:

- rozvíjení sluchové schopnosti – porozumění různorodým zvukům a řeči
- rozvíjení obsahové složky řeči, rozšiřovat porozumění řeči s využitím znaku do řeči a metod AAK; vždy doprovázet výraznou mimikou, zřetelnou výslovností
- posilovat koncentraci pozornosti na cílené odezírání
- nácvik zahájení činnosti zvukovým signálem

Canisterapie

Canisterapie, jako součást speciálně pedagogické péče, probíhá v rámci vyučování jednou za čtrnáct dní. Náplň canisterapie vychází z individuálních fyzických a psychických potřeb žáka. Náplň je tvořena psovodem.

Provádí se formou individuální nebo kolektivní.

- **individuální forma** využívá polohování, zaměřuje se na relaxaci a uvolnění žáka, navození příjemných pocitů, rozvíjení citové stránky, prohřátí končetin a následnému uvolnění spasmů
- **kolektivní forma** probíhá se skupinkou žáků, žáci plní jednoduché úkoly v kontaktu se psem (aport, kartáčování, jednoduché povely...) a pes zde působí jako motivační prvek.

Dochází k rozvíjení

- rozumových schopností – žáci pozorují chování psa, všímají si stavby jeho těla, rozvíjí se komunikační dovednosti, rozšiřuje se slovní zásoba, vyjadřovací dovednosti, správné návyky, jak se chovat ke zvířatům ...
- pohybových a pracovních dovedností - pohybové hry, slalom, prolézání, házení aportů, kartáčování, připínání obojku, vodění psa na vodítku...
- citových schopností – mazlení, hlazení, tulení se k psovi, dochází k navázání komunikace

Dodatek č. 4

Od druhého pololetí školního roku 2012/2013 se stává dalším předmětem speciálně pedagogické péče **MUZIKOTERAPIE**.

Muzikoterapeutická koncepce:

- muzikoterapie podpůrně rehabilitační, edukační
- muzikoterapie s akcentem hlasového projevu terapeuta
- kombinace aktivní i receptivní muzikoterapie
- systematická, plánovitá, dlouhodobá muzikoterapeutická intervence
- muzikoterapie skupinová a individuální

Cíle muzikoterapeutické intervence:

- pomocí hudebních i nehupebních výrazových prostředků rozvíjet v žácích schopnosti a dovednosti, které by jinak zůstaly skryty
- působením zvukových kvalit a prostřednictvím různých muzikoterapeutických metod, technik, hudebních nástrojů a pomůcek docílit pozitivního pokroku žáka (dílčí cíle: motorika, kognitivní a emoční funkce, komunikace...)
- využívat muzikoterapii (i v kombinaci s ostatními expresivními terapiemi) k podpoře žáka takovým způsobem, aby změna v jeho životě byla žádoucí